

Beieren, het beloofde land

De eurocrisis splijt Europa. Het zuiden hekelt de onmogelijke bezuinigingseisen, het noorden wil geen belastinggeld in een bodemloze put storten. De Europese droom brokkelt af. Is er nog solidariteit? Deel 7 van de serie Noord-Zuid: München.

Janne Chaudron
MÜNCHEN

Is München het paradijs waar hoogopgeleide Grieken en Spanjaarden alleen maar van kunnen dromen? Die vraag doemt regelmatig op als je rondloopt in de Zuid-Duitse stad die ingeklemd ligt tussen groene heuvels.

In de straten van München staan geen winkelpanden leeg, de van nature spaarzame Duitsers shoppen er kwistig op los. Het contrast met Athene en Madrid kan niet groter. Daar gaat bijna dagelijks een winkel op slot. Porsches, BMW's en Mercedesen kleuren het straatbeeld, restaurants puilen uit.

Europa gaat gebukt onder een economische crisis, maar in München is daar niets van te merken. Dat weten de inwoners en daar zijn ze trots op. Het is niet toevallig dat Zuid-Europeanen massaal naar de deelstaat Beieren trekken op zoek naar werk. En in München is er nog wél geld voor onderzoek op universiteiten. Dus herbergt de stad tal van internationale promovendi die in andere Europese landen geen beurs konden krijgen voor hun onderzoek.

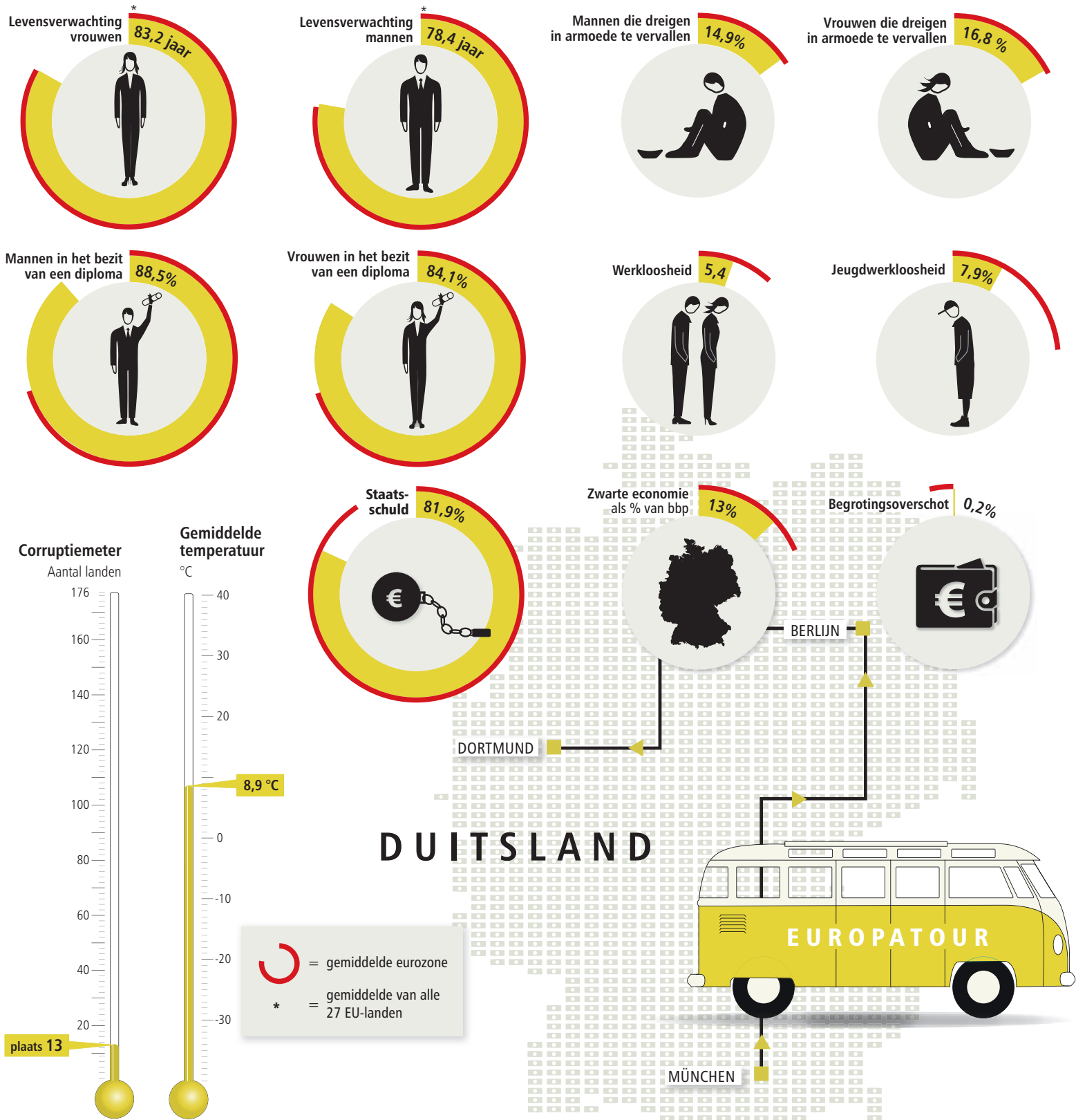
Ja, het is goed toeven in München, erkent restauranteigenaar Ivica Tavra. Deze Kroaat die op zijn zesde met zijn ouders naar Duitsland emigreerde, houdt van de Duitse mentaliteit. "Het is schoon en veilig hier. Er is genoeg politie op straat en iedereen heeft werk. Dat is in mijn vaderland wel anders."

Duitsland speelt een bijzondere rol in de eurocrisis. Vanwege de economische voorspoed – de Duitse economie groeit als enige in de eurozone – zien hoogopgeleide Zuid-Europeanen Duitsland, in het bijzonder het zuidelijke deel, als het beloofde land. Ondertussen vervloeken de Grieken en Portugezen het beleid van bondskanselier Merkel, die volgens hun de Zuid-Europese landen kapotbezuinigt.

De inwoners van München snappen dat gevoel, maar wijzen tegelijkertijd naar het eigen verleden. Want ook München heeft andere tijden gekend. Toen de voorspoed halverwege 2000 in omringende landen een hoogtepunt bereikte, bleef de economische groei in de Zuid-Duitse stad achter. De hervormingen die de Grieken en de Spanjaarden momenteel zo hard raken, hebben geholpen, net als een stimuleringsprogramma van de overheid om de regio economisch aantrekkelijk te maken.

In Beieren noemen ze dat programma gekstend 'Laptops en Lederhosen'. "Het idee was economische ontwikkeling te combineren met cultuur", vertelt Achim von Michel van BVMW, een branchevereniging voor het midden- en kleinbedrijf. Tientallen bedrijven uit de auto-industrie, de IT en de biochemische sector trokken de afgelopen twintig jaar naar de regio nadat de overheid de grond goedkoop beschikbaar had gesteld. "In Beieren zijn we altijd afhankelijk geweest van de landbouw. Een haven heb-

De stand van zaken in Duitsland (2012)

ben we niet, dus hebben we naar andere manieren moeten zoeken om welvarend te worden."

Dat is aardig gelukt. Niet alleen Duitse MKB-bedrijven strijken er neer, ook internationale multinationals besluiten steeds vaker om in München en omgeving een Europese vestiging te openen. De aantrekkingskracht van Beieren blijft niet onopgemerkt. Rijke Russen, Scandinaviërs en zelfs Grieken kopen massaal onroerend goed in München. Rijke Arabieren huren zelfs voor een paar dagen een verdieping af in het duurste hotel van de stad, wachtend op een botoxbehandeling of facelift. Want ook in (plastische) chirurgie blinkt de regio uit.

Peter Fischer schrijft het Duitse succes toe aan voormalig bondskanselier Gerhard Schröder. Fischer is verkoopmanager bij het in Beieren gevestigde MultiLing, een vertaalbedrijf dat werkt voor multinationals als IBM en Dell. Schröder bedacht de zogenoemde 'Agenda 2010'.

Op drastische wijze is de Duitse arbeidsmarkt hervormd. Zo is het stukken makkelijker om mensen te ontslaan dan in het verleden en zijn de uitkeringen naar beneden bijgesteld. "Die hervormingen heeft niet Merkel, maar Schröder in gang gezet. Ze hebben ervoor gezorgd dat de Duitse economie het momenteel zo goed doet", aldus Fischer. Overigens heeft dat ook nadelige gevol-

gen, want de ongelijkheid tussen rijk en arm neemt toe.

Er is meer aan de hand, zegt Fischer. Want de verschillen tussen Noord- en Zuid-Europa spelen zeker een rol. Fischer kan het weten, want MultiLing heeft ook een vestiging in Italië. "Het belangrijkste verschil met Duitsland is dat instituties in Italië niet vertrouwd worden. Dat is voor het opzetten van een nieuw bedrijf desastreus. Er komt enorm veel bureaucratische rompslomp bij kijken. In Duitsland is dat anders. Politiek gezien is het land stabiel en corruptie kennen we hier amper."

Maar ondanks alles snappen de inwoners van München de boosheid

van de Grieken, de Spanjaarden en de Portugezen. Fischer: "Het duurt zeker tien jaar om de Zuid-Europese landen weer gezond en productief te maken. Zolang er geen vooruitgang wordt bereikt, zoeken de burgers een zondebok. Dat is Merkel."

De Kroatische restauranteigenaar Tavra snapt de woede in Zuid-Europa niet. Niet Merkel, maar de euro is volgens hem het probleem binnen Europa. Want van Duitsland kan Kroatië nog ontzettend veel leren. "De Duitsers leren nog een écht vak. Ze specialiseren zich. In Kroatië doen we maar wat. We belen een vriend als de auto kapot is. Dat is handig, maar het brengt geen economische vooruitgang."